

IV

(Oplysninger)

OPLYSNINGER FRA DEN EUROPÆISKE UNIONS INSTITUTIONER, ORGANER,
KONTORER OG AGENTURER

RÅDET

Rådets konklusioner om styrkelse af de grundlæggende færdigheder som led i det europæiske samarbejde om skolerne i det 21. århundrede

(2010/C 323/04)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

SOM HENVISER TIL:

Europa-Parlamentets og Rådets henstilling fra 2006 om nøglekompetencer for livslang læring ⁽¹⁾, som indeholder den europæiske referenceramme for otte nøglekompetencer, som alle unge bør udvikle i løbet af deres grundlæggende almene uddannelse og erhvervsuddannelse. Tilegnelse af grundlæggende færdigheder ⁽²⁾ i skolen inden for læsning, matematik og naturvidenskab er afgørende for udviklingen af nøglekompetencer i den samlede livslange læringsproces. Disse færdigheder udvikles under hele processen med tilegnelse af nøglekompetencer, eftersom de lærende med præcision og forståelse arbejder med mere og mere sammensatte oplysninger og dermed understøtter egenskaber som problemløsning, kritisk tænkning samt initiativ og kreativitet,

OG SOM TAGER FØLGENDE I BETRAGTNING:

1. Bedre læsefærdigheder var et af de 13 mål, der i 2002 blev opstillet under arbejdsprogrammet for uddannelse og erhvervsuddannelse 2010. Det var også én af de fem referenceværdier for europæiske gennemsnitsresultater (»europæiske benchmarks«), som Rådet fastlagde i 2003, nemlig at andelen af 15-årige med ringe færdigheder i læsning i Den Europæiske Union i 2010 bør være faldet med mindst 20 % i forhold til år 2000. Hvad angår matematik, naturvidenskab og teknologi bestod en anden benchmark, der skulle opfyldes senest i 2010, i at øge det samlede antal kandidater i disse fag med mindst 15 %.
2. Det Europæiske Råd gentog i marts 2008 sin opfordring til medlemsstaterne om at reducere antallet af unge, der ikke

kan læse ordentligt, og forbedre uddannelsesniveauet for lærende med indvandrerbaggrund eller fra dårligt stillede grupper ⁽³⁾.

3. Konklusionerne fra november 2008 fra Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet ⁽⁴⁾, opstillede en dagsorden for EU-samarbejdet om skoler og gentog, at fremskridtene for så vidt angår de opstillede læsefærdighedsmål var utilstrækkelige. Rådet var enig i behovet for at sikre og forbedre tilegnelsen af læse- og regnefærdigheder som centrale elementer i nøglekompetencer. Medlemsstaterne blev opfordret til at fokusere på samarbejdet om at forbedre læse-, skrive- og regnefærdigheder og vække elevernes interesse for matematik, naturvidenskab og teknologi.
4. Rådets konklusioner fra maj 2009 om en strategiramme for samarbejde på uddannelsesområdet (»ET 2020«) ⁽⁵⁾ fastslog igen betydningen af læse- og skrivefærdigheder samt talfærdigheder som grundlæggende elementer i nøglekompetencerne og af at gøre matematik-, naturvidenskabs- og teknologifagene mere attraktive. Den nye benchmark vedtaget af Rådet inden for rammen sigter på et tilstrækkeligt niveau for grundlæggende færdigheder i læsning, matematik og naturvidenskab ved at opfordre til en reduktion af andelen af personer med ringe færdigheder til under 15 % senest i 2020.
5. Rådets og Kommissionens fælles situationsrapport 2010 om gennemførelsen af »arbejdsprogrammet for uddannelse og erhvervsuddannelse 2010« ⁽⁶⁾ understregede betydningen af partnerskaber mellem uddannelsesinstitutionerne og arbejdsverdenen som en måde, hvorpå kompetencerne og indsigten

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets henstilling 2006/962/EF (EUT L 394 af 30.12.2006, s. 10).

⁽²⁾ I denne tekst skal »grundlæggende færdigheder« forstås som grundlæggende færdigheder inden for læsning, matematik og naturvidenskab, jf. den nye EU-benchmark under strategirammen ET 2020.

⁽³⁾ 7652/08, punkt 15, s. 10.

⁽⁴⁾ EUT C 319 af 13.12.2008.

⁽⁵⁾ EUT C 119 af 28.5.2009.

⁽⁶⁾ EUT C 117 af 6.5.2010.

i arbejdsliv og karriereforløb kan styrkes. Ekspertter anerkender, at samarbejdsordninger mellem skoler, universiteter og erhvervslivet har en positiv indvirkning på læring af matematik, naturvidenskab og teknologi.

6. Senest, på Det Europæiske Råds møde i juni 2010, blev medlemsstaterne enige om målet om at forbedre uddannelsesniveaet i forbindelse med Europa 2020-strategien for vækst og beskæftigelse ⁽¹⁾, hvor spørgsmålet om grundlæggende færdigheder udgør en integrerende del af dagsordenen for både »intelligent vækst« og »inkludativ vækst« og bidrager til flagskibsinitiativer som *En dagsorden for nye kvalifikationer og nye job* og *Den digitale dagsorden*.

SOM NOTERER SIG,

1. at på trods af en generel forbedring med hensyn til uddannelsesresultaterne i EU i løbet af de sidste ti år har fremskridtene været utilstrækkelige til at nå de europæiske benchmarks, der blev opstillet for 2010. Europæiske 15-årige har nemlig i dag i gennemsnit ringere læse- og matematikfærdigheder. Andelen af personer med ringe læsefærdigheder er øget fra 21,3 % i 2000 til 24,1 % i 2006 ⁽²⁾, mens andelen for matematik steg fra 20,2 % til 24 % ⁽³⁾. Den gennemsnitlige andel af personer med ringe grundlæggende færdigheder inden for naturvidenskab i medlemsstaterne lå på 20,2 % i 2006 ⁽⁴⁾.
2. at det også er dokumenteret, at elevernes socioøkonomiske baggrund og deres forældres uddannelsesniveau har indflydelse på deres resultater i grundlæggende færdigheder. I alle de medlemsstater, hvor der findes sammenlignelige data, ligger resultaterne i læsning, matematik og naturvidenskab hos elever med indvandrerbaggrund lavere end resultaterne hos indfødte elever ⁽⁵⁾.
3. at Europa i løbet af de seneste årtier har oplevet en voksende efterspørgsel efter kvalificerede menneskelige ressourcer inden for matematik, naturvidenskab og teknologi. Mens den tilsvarende europæiske benchmark for 2010 er blevet opfyldt, er de behov, der henvistes til, fortsat relevante. Det samlede antal kandidater er steget, hovedsagelig takket være edb og EU's udvidelse, men væksten har været langt svagere inden for matematik, statistik og ingeniørvidenskab, mens den faktisk er faldet inden for fysik. Desuden er kvindelige studerende fortsat stærkt underrepræsenterede inden for disse fag ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ EUCO 7/10 af 26. marts 2010 og 13/10 af 17. juni 2010.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc34_en.htm

⁽³⁾ PISA 2006. (BG og RO er inkluderet i tallet for 2006, men ikke for 2003.).

⁽⁴⁾ NB: Sammenlignelige tal for 2000 foreligger ikke.

⁽⁵⁾ PISA 2006.

⁽⁶⁾ Jf. »Progress towards the Lisbon objectives in education and training: Indicators and benchmarks — 2009«, kapitel III, s. 97, om den skæve kønsfordeling blandt kandidater inden for matematik, naturvidenskab og teknologi.

4. at der findes mange initiativer, hvis formål er at forbedre læsefærdighederne i medlemsstaterne, samt nationale, regionale og lokale foranstaltninger, der skal forbedre både indstillingen til og tilegnelsen af matematik og naturvidenskab. Desuden har mange medlemsstater i de senere år inkluderet spørgsmål vedrørende tilegnelsen af og indstillingen til matematik og naturvidenskab i deres politiske dagsordener. De har også afsat betydelige midler til at forbedre skolernes undervisning i naturvidenskab. Programmer, der er målrettet mod en hurtig tilegnelse af grundlæggende kvalifikationer og en personlig tilgang til læring er eksplicite strategier, som vinder frem i de fleste lande ⁽⁷⁾.

OG SOM MINDER OM,

specifikt med hensyn til matematik, naturvidenskab og teknologi,

1. at arbejdet med matematik, naturvidenskab og teknologi under den åbne koordinationsmetode har vist, at innovativ pædagogik og velkvalificerede lærere kan forbedre elevernes indstilling til og resultater i matematik, naturvidenskab og teknologi. Dette kan dernæst føre til, at flere elever fortsætter med at studere på disse områder på højere niveauer, og i sidste ende til en stigning i antallet af kandidater inden for matematik, naturvidenskab og teknologi.
2. at Kommissionens rapport fra 2007 med titlen »Science education now: a renewed pedagogy for the future of Europe« ⁽⁸⁾ anbefalede, at der skulle gøres større brug af eksperimentorienteret undervisning i naturvidenskab (inquiry-based science education), at naturvidenskabslærerne skulle bringes ud af deres isolation gennem netværk, at der skulle lægge særlig vægt på pigers indstilling til matematik, naturvidenskab og teknologi, og at skolerne skulle åbnes mod samfundet.

ERKENDER,

1. at tilegnelse af grundlæggende færdigheder — forudsætningen for at udvikle nøglekompetencer for alle på grundlag af livslang læring — vil spille en afgørende rolle for borgernes beskæftigelsesegnethed, sociale inddragelse og personlige udvikling. Der skal derfor gøres en indsats for at bekæmpe utilstrækkelig uddannelse og social udstødelse.
2. at gode læse- og talfærdigheder sammen med en solid forståelse af de grundlæggende principper i naturen og af grundlæggende videnskabelige begreber danner grundlag for tilegnelsen af nøglekompetencerne til livslang læring og derfor skal prioriteres fra en tidlig alder.

⁽⁷⁾ Fælles rapport om fremskridtene i retning af opfyldelse af Lissabonmålene (KOM(2009) 640).

⁽⁸⁾ Udarbejdet af ekspertgruppen på højt niveau inden for naturfaglig uddannelse under formandskab af Michel Rocard, medlem af Europa-Parlamentet. Se http://www.ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/report-rocard-on-science-education_en.pdf

3. at grundlæggende læse- og matematikfærdigheder også er byggestenen i læringskompetencen. De hjælper den enkelte med at få adgang til, opnå, behandle, tilegne sig og kommunikere ny viden og nye færdigheder samt med at gøre dem til selvstændige lærende.

4. at internationale data, bl.a. undersøgelserne fra PISA og TIMSS, har identificeret systemiske problemer som f.eks. forskelle mellem skoler og variationer i elevernes baggrund (f.eks. som følge af socioøkonomiske forhold, forældrenes uddannelsesniveau, adgangen til it-udstyr i hjemmet osv.) som faktorer, der påvirker resultaterne inden for læsning, matematik og naturvidenskab.

5. at læreres, skolelederes og læreruddanneres kvalifikationer, kompetencer og engagement er vigtige faktorer med henblik på at opnå uddannelsesresultater af høj kvalitet. Det er derfor vigtigt at sikre den højeste standard inden for den grundlæggende uddannelse, indførselsfasen og den løbende faglige udvikling for lærere og skoleledere med opbakning fra de nødvendige uddannelsesmæssige og faglige støttetjenester.

6. at det vil kræve mere effektive nationale initiativer at opfylde den nye ambitiøse benchmark, der er opstillet under strategirammen »ET 2020«. Den økonomiske krise kombineret med den demografiske udfordring understreger behovet for så vidt muligt at skabe mere effektive og retfærdige skolesystemer, samtidig med at der fortsat skal investeres effektivt i uddannelse for at tage de nuværende og fremtidige økonomiske og sociale udfordringer op.

ER ENIGT OM,

at der skal lægges vægt på følgende for at løse det komplicerede spørgsmål vedrørende forbedring af færdighederne inden for læsning og matematik, naturvidenskab og teknologi:

1. Udformning af læseplaner

Heri kunne indgå spørgsmål som f.eks. tidlig tilegnelse af grundlæggende færdigheder, en helhedsorienteret tilgang til uddannelse, som indebærer udvikling af alle evner hos det enkelte barn, brug af nye evalueringsmetoder og deres indvirkning på læseplanen, brug af innovative pædagogiske tilgange som f.eks. eksperimentorienteret undervisning i naturvidenskab (IBSE) og problembaseret læring (PBL) i matematik og naturvidenskab, kontinuerlig fokus på læsefærdigheder på alle uddannelsesniveauer og ikke kun i førskolefasen og de lavere klasser, og en mere personlig tilgang til undervisning og læring.

2. Motivering for læsefærdigheder og færdigheder i matematik, naturvidenskab og teknologi

En læsekultur i hjemmet (bøger, aviser, børnebøger) samt i skolen, tidlige læseaktiviteter inden skolestart, forældrenes egen læsning og indstilling, elevernes interesser, tro på egen formåen og engagement i læseaktiviteter både i og uden for skolen har alt sammen vist sig at have en afgørende indvirkning på bedre læsefærdigheder. Læringsmetoderne bør udnytte børns naturlige nysgerrighed i matematik og naturvidenskab bedre fra en tidlig alder. Det er vigtigt at hjælpe børn til at blive selvstændige, motiverede lærende, for hvem læsefærdigheder samt brugen af matematiske og naturvidenskabelige kompetencer bliver en del af hverdagen.

3. Nye teknologiers indvirkning på grundlæggende færdigheder og brugen af dem til at hjælpe lærende med at blive selvstændige og bevare motivationen

Disse teknologier, f.eks. den udvidede brug af internettet og mobilteknologier, har ændret karakteren og opfattelsen af læsefærdigheder i det 21. århundrede. De nye teknologiers indflydelse på børns læsning og deres matematiske og naturvidenskabelige kompetencer bør undersøges grundigt for at sikre passende metoder til at udnytte potentialet i sådanne teknologier til nye læringsformer.

4. Kønssdimensionen

Der er betydelige kønsforskelle hvad angår færdighederne inden for læsning, matematik og naturvidenskab, både når det gælder indstilling og resultater. Piger er ofte mere motiverede for at læse end drenge og er bedre til det. Kønsforskellene inden for færdigheder i matematik, naturvidenskab og teknologi er ikke så store som inden for læsning. Valg af uddannelse er stadig i vid udstrækning kønsopdelt. Drenge er generelt mere interesserede i videregående studier og en karriere inden for matematik, naturvidenskab og teknologi, end piger er. De bagvedliggende grunde til sådanne tendenser bør undersøges yderligere, og der bør identificeres effektive strategier med henblik på at udjævne kløften mellem kønnene, både når det gælder resultater og indstilling ⁽¹⁾.

5. Sammenhængen mellem elevers baggrund (både socioøkonomiske og kulturelle aspekter) og beherskelsen af grundlæggende færdigheder

Det er langt mere sandsynligt, at elever med en svag socioøkonomisk baggrund og/eller indvandrerbaggrund, herunder navnlig dem, der taler et andet sprog end værtslandets, opnår dårlige resultater i skolen. Betydningen af elevernes og deres familiers sociale profil forekommer at være større i skoler med flere dårligt stillede elever ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Jf. »Gender differences in educational outcomes: a study on the measures taken and the current situation in Europe« (Eurydice, 2010).

⁽²⁾ PISA 2006 (OECD, 2007), »Messages from PISA 2000« (OECD, 2004).

6. Lærere og læreruddannere

I den grundlæggende læreruddannelse, indførfingsfasen samt lærernes løbende faglige udvikling bør der fokuseres på at udvikle og anvende de fornødne kompetencer i praksis, så lærere inden for alle fag kan styrke tilegnelsen af grundlæggende færdigheder (især læsefærdigheder), både på det primære og det sekundære skoletrin. For at overvinde manglende kvalifikationer bør der desuden lægges mere vægt på fagspecifik uddannelse af lærere, som specialiserer sig i at undervise i grundlæggende færdigheder (især matematik, naturvidenskab og teknologi). Det kan i den forbindelse også være nyttigt at tilskynde til oprettelse af netværk mellem matematik-, naturvidenskabs- og teknologilærere og koble undervisningen i matematik, naturvidenskab og teknologi sammen med forsknings- og videnskabs-samfundet samt arbejdsverdenen. Endelig er det nødvendigt med en yderligere indsats for at tackle den generelle mangel på balance inden for lærerhvervet ved at gøre det mere attraktivt for mænd at gøre karriere inden for undervisning for at sikre, at eleverne har rollemodeller inden for begge køn.

7. Skolernes etik og karaktertræk

Heri indgår betoningen af læseundervisning, innovation inden for undervisning og læring, skolelivets kvalitet samt skolens beliggenhed, størrelse og åbenhed over for verden uden for skolen og samarbejdet med forældrene og en bred vifte af interessenter.

HENSTILLER DERFOR TIL MEDLEMSSTATERNE, AT DE

1. etablerer eller sørger for yderligere udvikling af strategiske nationale tilgange til at forbedre skoleelevernes resultater hvad angår læsefærdigheder, matematik og naturvidenskab, idet elever med en svag socioøkonomisk baggrund får særlig opmærksomhed.
2. analyserer og evaluerer effektiviteten af eksisterende tilgange på nationalt niveau for at videreudvikle et evidensgrundlag for politikudformningen.

HENSTILLER TIL KOMMISSIONEN, AT DEN

1. nedsætter en ekspertgruppe på højt niveau, der skal analysere eksisterende forskning, undersøgelser og internationale rapporter om læsefærdigheder med fokus på de aspekter,

der er opridset i disse konklusioner. Denne gruppe bør undersøge, hvordan læsefærdigheder mest effektivt kan støttes gennem livslang læring, og på grundlag af gode politieksempler drage konklusioner og fremsætte forslag med henblik på at understøtte medlemsstaternes politik senest i første halvår af 2012.

2. som opfølgning til arbejdet i klyngen vedrørende matematik, naturvidenskab og teknologi under den åbne koordinationsmetode etablerer en tematisk arbejdsgruppe bestående af politiske beslutningstagere og eksperter fra medlemsstaterne, der kan understøtte fremskridtene hen imod den nye ET 2020-benchmark.
3. fremmer peer learning og identificering og formidling af god praksis mellem medlemsstaterne inden for erhvervs- og grundlæggende færdigheder og overvåger og rapporterer om fremskridtene hen imod ET 2020-benchmarken.

OG HENSTILLER TIL MEDLEMSSTATERNE OG KOMMISSIONEN, AT DE

1. sikrer, at møder mellem generaldirektører med ansvar for skolegang finder sted, når det er hensigtsmæssigt, for at gøre status over de fremskridt, der er opnået inden for EU's politiksamarbejde på skoleområdet, præge den nationale politikudformning og drøfte prioriteterne for det fremtidige arbejde på EU-niveau på dette område, og at resultaterne af disse drøftelser bliver formidlet bredt blandt alle relevante interessenter og eventuelt drøftet på ministerplan.
2. fremmer mulighederne for at udvikle fælles pilotprojekter mellem medlemsstater med det formål at forbedre alle unges grundlæggende færdigheder ved hjælp af innovative tilgange. Projekterne organiseres på et frivilligt grundlag i overensstemmelse med kriterier, der er aftalt i fællesskab, underkastes en fælles vurdering og benytter eksisterende EU-instrumenter.
3. anvender alle relevante instrumenter, f.eks. den åbne koordinationsmetode, programmet for livslang læring, syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration samt — afhængig af nationale prioriteter — de europæiske strukturfonde, for at fremme ovennævnte mål.